

دنیای درونی تدریس

نویسنده: رابرت جی. مرزنو
ترجمه: محمدرضا امینی

اشاره

مربیان تعلیم و تربیت همه دقیقاً بر این واقعیت واقفاند که آن چه معلمان در کلاس درس انجام می‌دهند، با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کاملاً مرتبط است. در عین حال، عده کمی به این نکته توجه دارند که چگونگی تفکر (اندیشیدن) معلم در کلاس نیز، دارای ارتباطی از همین نوع است. یعنی نحوه فکر کردن معلمان، بر نحوه رفتارشان و رفتار آن‌ها مستقیماً در پیشرفت دانش‌آموز تأثیر می‌گذارد. در این مقاله، ارتباط بین دنیای درونی معلم (تفکرات و عواطف)، و دنیای بیرونی او یعنی رفتارهای او مورد بحث قرار گرفته است.

آن‌ها را به‌خاطر توجه نکردن به درس سرزنش کند. در عین حال، اگر ایجاد وقفه دانش‌آموزان را نشانه علاقه‌مندی ایشان به موضوع و بحث درباره آن با یکدیگر تلقی کند، ممکن است واکنش متفاوتی از خود نشان دهد. برداشت‌های منفی نوعاً به پیامدهای منفی می‌انجامد، حتی اگر برداشت‌ها درست باشند. ۳. انسان، نسبت به درک پیامدها ذاتاً گرایشی به صورت منفی دارد. این امر، احتمالاً میراثی است از نیاکان ما که از هزاران سال پیش به ارث رسیده است و دلیل آن، یادآوری - و یادگیری - تجارب تلخی است که آن‌ها از حیوانات شکارچی و آدم‌خوار داشته‌اند [سلیگ من، ۵، ۱۹۹۳]. هرچند این امر احتمالاً به زنده ماندن نیاکان ما کمک کرده است، اما این تمایل

آموزش این درس استفاده می‌کند. سایر فعالیت‌های معلم در این باره، شامل گفت‌وگو برای جلب توجه دانش‌آموزان، پاسخ‌دادن به سؤالات آن‌ها، خلاصه کردن درس و پرداختن از فعالیتی به فعالیت دیگر و چگونگی این انتقال است. ۱. معلم با همین طرح درس، به تدریس خود ادامه خواهد داد، مگر این‌که پیشامدی در جریان تدریس وی وقفه ایجاد کند. برای مثال، گروهی از دانش‌آموزان در انتهای کلاس روی خود را می‌گردانند و به صورت آهسته با یکدیگر صحبت کنند. ۲. برداشت معلم از ایجاد مزاحمت در جریان تدریس وی، واکنش و نوع رفتاری را که بروز می‌دهد، مشخص می‌کند. مثلاً، اگر روی برگرداندن دانش‌آموزان را به بی‌احترامی تعبیر کند، ممکن است

دنیای درون، رفتار معلم، طرح درس، برداشت مثبت یا منفی معلم، اثر نوع برداشت در رفتار معلم.

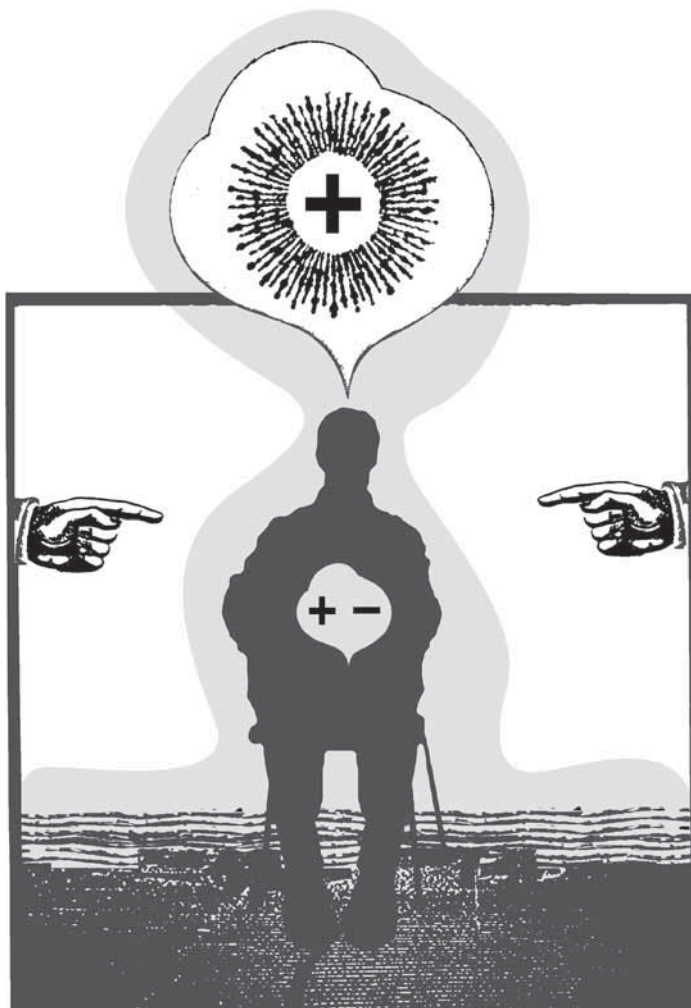

نحوه کار دنیای درون

چهار اظهار نظر کلی درباره دنیای درون معلم، به توضیح تأثیر آن بر رفتارهای معلم کمک می‌کند: ۱. معلمان معمولاً از روی طرح درسی که کاملاً مرور و تمرین شده و اهداف خاصی را دنبال می‌کند، آموزش می‌دهند. مدرسه متوسطه‌ای در علوم را در نظر بگیرید که معلم آن اطلاعاتی در مورد سلول شبکیه چشم به دانش‌آموزان می‌دهد. این معلم در حال اجرای طرح درسی است که در درک محتوای جدید به دانش‌آموزان کمک می‌کند. این مورد، نمونه‌ای از طرح درس‌های زیادی است که وی از آن برای

چهار اظهار نظر کلی درباره دنیای درون معلم، به توضیح تأثیر آن بر رفتارهای معلم کمک می‌کند

برداشت معلم از ایجاد
مباحثت در جریان
تدریس وی، واکنش
و نوع رفتاری را که
بروز می‌دهد، مشخص
می‌کند

می‌تواند معلم امروزی را مستعد
سوء تعبیر از رفتار دانش‌آموزی
بکند که فقط قصد سؤال کردن
دارد.

برای مثال، فرض کنید که
آموزش «غشاء سلولی» توسط معلم،
در گذشته به وسیله دانش‌آموزانی
مورد بی‌توجهی قرار گرفته باشد.
وقتی معلم از این دانش‌آموزان
می‌خواهد که به درس توجه کنند،
دانش‌آموزان امتناع می‌کنند، با تشدید
این وضعیت، کلاس از کنترل معلم
خارج می‌شود. معلم، با توجه به این
تجربه منفی، هر نوع رویداد مشابه
را تهدید تلقی و مطابق با آن با
دانش‌آموزان برخورد می‌کند.

معلمان همواره این فرصت را
دارند که برداشتهای خود از رفتار
دانش‌آموزان را بهبود بخشند.

که در بدترین حالت، دانش‌آموزان
موقتاً دچار حواس‌پرتی شده‌اند
و بنابراین سعی خواهد کرد توجه
آن‌ها را به فعالیت‌های کلاسی
برگرداند؛ بدون این‌که برخوردی
صورت گیرد.

راهبردی قدرتمند

محور اصلی این راهبرد آن است
که معلمان را از کارکرد درست یا
نادرست دنیای درونی خود آگاه
می‌کند. علاوه بر این، برداشتهای
منفی معمولاً به پیامدهای منفی منجر
می‌شود، حتی موقعی که برداشتهای
درست باشد. مهم‌تر از همه این‌که،
معلمان همیشه این حق انتخاب را
دارند که برداشتهای خود از رفتار
دانش‌آموزان را کنترل یا دوباره
بازسازی کنند تا مثبت‌ترین پیامدها
را موجب شوند.

شوند و در کلاس اخلاص ایجاد کنند.
دو سؤال بعدی، به معلم کمک
می‌کند برداشت مثبتی از موضوع
داشته باشد. سؤال دوم، ممکن است
معلم را متوجه کند که برداشت
فعلی وی متضمن هیچ چیز مثبتی
نخواهد بود. او هم‌اکنون از دست
دانش‌آموزان عصبانی است و ممکن
است عکس‌العمل تنیدی از خود
نشان دهد. با علم به این موضوع،
معلم سومین سؤال را برای خود
 مطرح می‌کند. آیا می‌توان برداشت
مفیدتری کرد؟ در پاسخ، معلم
لحظه‌ای بر این واقعیت تأمل می‌کند
که در حقیقت هیچ نشانه مشخصی
مبنی بر این‌که دانش‌آموزان عمداً
بی‌احترامی کرده‌اند یا حتی بی‌توجه
بوده‌اند، وجود ندارد. او تصمیم
می‌گیرد رویکرد متفاوتی را در پیش
گیرد: وی فرض را بر این می‌گذارد

راه حل چیست، معلم چه کار باید بکند؟

برای آگاهی از این برداشتهای
فردی و کنترل آن‌ها، معلمان باید از
خود سه سؤال پرسند:

- برداشت من از این اتفاق چیست؟
- آیا این برداشت به پیامدی مثبت
منتهی خواهد شد؟
- اگر این‌طور نیست، چه برداشتی
مفیدتر است؟

بباید نگاهی دوباره به « معلمی
ببندازیم که تدریسش با گفت‌وگوی
گروهی از دانش‌آموزان انتهای کلاس
به هم خورد. اولین سؤالی که معلم را
از برداشت فعلی خود آگاه می‌کند، این
است که چه چیزی باعث شده است تا
دانش‌آموزان نسبت به درس بی‌توجه

پی‌نوشت.....

1. Weinstein
2. Goddard
3. Hoy
4. Dweck
5. Seligman

منابع.....

Marzano, Robert J.
(April, 2011) The
World of Teaching,
Educational Leadership
vol. 68